

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	Gemeente Rijssen-Holten
Aangevraagde activiteiten :	WNB Ontheffing soortenbescherming aanvraag
Datum ontvangst aanvraag :	07.07.2022
Locatie :	Witmoesdijk 30 Rijssen
Datum beschikking :	14.12.2022
Kenmerk :	D2022-10-003726
Zaaknummer :	2022-009258

Datum verzending

14.12.2022

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	4
A.1	Aanvraag	4
A.2	Besluit	4
A.3	Ondertekening en verzending	4
A.4	Niet mee eens?	6
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	7
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	7
B.2	Algemeen	7
B.3	Kwetsbare perioden	8
B.4	Ongeschikt maken en sloop	8
B.5	Soortspecifiek	8
B.5.1	Boerenzwaluw	8
B.5.2	Huismus	8
B.5.3	Kerkuil	9
B.5.4	Oeverzwaluw	9
B.5.5	Stenuil	9
B.5.6	Torenavalk	9
B.5.7	Bunzing en steenmarter	9
B.5.8	Egel	10
B.5.9	Vervangend leefgebied (meerdere soorten)	10
B.5.10	Monitoring	10
B.6	Overige zaken	10
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	12
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	12
C.1.1	Bevoegdheid	12
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	12
C.1.2	Procedure	12
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie	12
C.1.2.2	Adviesverzoek aan gemeente	12
C.1.2.3	Relevante overige besluiten	12
C.1.3	Toetsingskader soorten	12
C.1.3.1	Wettelijke regels	13
C.1.3.2	Provinciaal beleid	13
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN	14
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	14
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	14
C.2.2	Doel van het project	16
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	16
C.2.4	Periode	17

C.2.5	Onderliggende documenten.....	17
C.2.6	Aanvullende gegevens.....	17
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	17
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling	17
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek.....	17
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	18
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	23
C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	24
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project	24
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten.....	25
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	26
D.	SLOTCONCLUSIE	26
E.	BIJLAGE 1. MAATREGELEN	27

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

A.1 Aanvraag

De heer [REDACTED] van het adviesbureau Ecogroen B.V. heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend.

Deze hebben wij op 7 juli 2022 ontvangen en geregistreerd onder kenmerk 2022-009258.

Op 27 oktober 2022 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen.

De aanvraag is gedaan vanwege het bouwrijp maken van een terrein voor de ontwikkeling van de woonwijk Opbroek -Oost te Rijssen, locatie omgeving Witmoesdijk te Rijssen. Bijgaand geven wij ons besluit weer.

A.2 Besluit

Wij besluiten u een ontheffing² te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en nationaal beschermde soorten. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten, rustplaatsen van de boerenzwaluw, de buizerd, de huismus, de kerkuil, de oeverzwaluw en de steenuil opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van deze vogels weg te nemen³ en om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bunzing, egel en steenmarter te beschadigen of te vernielen⁴.

Deze ontheffing is vanwege het bouwrijp maken van een terrein voor de ontwikkeling van de woonwijk Opbroek -Oost te Rijssen, locatie omgeving Witmoesdijk te Rijssen.

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om vogels opzettelijk te storen, waarbij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding⁵, aangezien de door u op basis van de voorschriften te nemen maatregelen voorkomen dat er een invloed is op staat van instandhouding. Op basis van artikel 3.1, vijfde lid is het storen dan geen overtreding.

Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit en blijft geldig tot en met 1 september 2030.

Verder besluiten wij dat de voorschriften betreffende mitigerende en compenserende maatregelen van kracht blijven na afloop van de periode van de ontheffing.

Daarnaast besluiten we dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in B. Voorschriften bij het besluit:

- Ecogroen, juli 2022. Activiteitenplan realisatie woonwijk Opbroek-Oost, Rijssen. 21-072;
- Ecogroen, oktober 2022. Antwoorden op aanvullende vragen ontheffingsaanvraag Opbroek-Oost Rijssen;
- Ecogroen, november 2022. Kaart met maatregelen steenuil en kerkuil;

De motivering voor ons besluit is in C. *Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in B. *Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid, 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb

² Op basis van art. 3.3, eerste lid, 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb

³ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁴ Art. 3.5, vierde lid Wnb

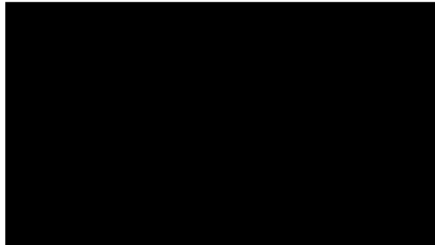
⁵ Art. 3.1, vierde lid i.s.m. het vijfde lid Wnb

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Ecogroen B.V., Zwolle, dhr. [REDACTED].

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
Teamleider vergunningverlening

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op de volgende manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Via de e-mail naar klachtenbezwaar@overijssel.nl.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2022-10-003726). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige⁶, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Lokaal, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁶ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

B.3 Kwetsbare perioden

5. De uitvoering van de voor de soorten relevante werkzaamheden zoals ongeschikt maken, sloop, verwijderen vegetatie, vergraven zanddepot etc vindt buiten de meest kwetsbare perioden van de voor die werkzaamheden en locatie relevante soorten. Deze zijn in onderstaand overzicht weergegeven.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Boerenwaluw Voortplantingsperiode												
Buizerd Voortplantingsperiode												
Huismus Voortplantingsperiode, vorstperioden												
Kerkuil Voortplantingsperiode												
Oeverwaluw Voortplantingsperiode												
Steenuil Voortplantingsperiode												
Torenvalk Voortplantingsperiode												
Bunzing Voortplantingsperiode												
Egel Voortplantingsperiode, winterperiode												
Steenmarter Voortplantingsperiode												

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. Afwijkingen worden onderbouwd beschreven in het logboek.

B.4 Ongeschikt maken en sloop

6. Woningen en bijgebouwen worden voorzichtig gedemonteerd door golfplaten en/of dakpannen, zonnepanelen, boeiboorden en overige gevelbekleding voorzichtig te verwijderen en rommelhoekjes voorzichtig op te ruimen, alvorens deze machinaal te kunnen slopen. Daarbij één richting op werken in verband met ontsnappingsmogelijkheden.

B.5 Soortspecifiek

B.5.1 Boerenwaluw

7. U realiseert permanente alternatieve verblijfplaatsen voor de boerenwaluw door het plaatsen van 10 kunstmatige boerenwaluwnesten verspreid over twee bruggen over de Regge (zie bijlage 1 voor de locaties). Deze verblijfplaatsen zijn beschikbaar voor het broedseizoen 2023. In het ecologisch logboek wordt onderbouwd beschreven hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.

B.5.2 Huismus

8. U realiseert permanente alternatieve nestplaatsen voor de huismus doordat bij de realisatie van de woningen in het plangebied over de gehele daklengte verhoogd vogelschroot wordt geplaatst, op de derde panlat of hoger. U neemt dit op in de bouwvoorwaarden. In het ecologisch logboek wordt onderbouwd beschreven hoe en wanneer uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.

9. Het verwijderen/slopen van de stallen met verblijfplaatsen van de huismus is pas toegestaan als tenminste één woning met vervangende verblijfplaatsen zoals weergegeven in voorschrift 8 tenminste drie maanden aanwezig zijn, en als er in de omgeving daarvan aantoonbaar voldoende dekking, mogelijkheden voor zandbaden en foerageergebied aanwezig is. In het ecologisch logboek wordt met fotobewijs onderbouwd beschreven hoe en wanneer uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.

B.5.3 Kerkuil

10. Werken in de periode 1 september – 15 december is toegestaan als uit een controle van de ecologisch deskundige blijkt dat er geen broedende kerkuil of jongen aanwezig zijn. Een beschrijving van de uitvoering en resultaten van deze controle wordt opgenomen in het ecologisch logboek.
11. Tenminste drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden realiseert u permanente alternatieve verblijfplaatsen voor de kerkuil door het plaatsen van 8 kerkuil-kasten in de omgeving van het plangebied, zoals aangegeven in bijlage 1. In het ecologisch logboek neemt u de datum en precieze locatie van plaatsing op, alsmede een afschrift van de instemming van de grondeigenaar (indien dit niet de ontheffinghouder is).

B.5.4 Oeverwaluw

12. Werken in de periode vanaf 1 september is toegestaan als uit een controle van de ecologisch deskundige blijkt dat er geen broedende oeverwaluwen meer aanwezig zijn en de kolonie is verlaten. Een beschrijving van de uitvoering en resultaten van deze controle worden opgenomen in het ecologisch logboek.
13. Voor 1 april 2023 wordt een nieuwe nestplaats gecreëerd door in een weiland ten westen van het plangebied een oeverwaluwwand van zand aan te leggen (de locatie is aangegeven in bijlage 1). De oeverwaluwwand heeft de volgende eigenschappen:
- Bestaat uit een zandbult bestaande uit zandig tot leemachtig zand;
 - De zandbult heeft minimaal de volgende afmetingen: 4 meter lang, 1,50 meter diep en 2,50 hoog.
 - De zandbult grenst aan de oever om te voorkomen dat predatoren gemakkelijk de nestgangen kunnen bereiken.
 - De bovenzijde van de zandbult wordt bedekt met worteldoek om te voorkomen dat wortels van vegetatie de toekomstige nestgangen doorboren. Het worteldoek wordt vervolgens afgedekt met weer een laag zand (afdeklaag van minimaal 30 centimeter).
 - De zandbult wordt goed aangetrild of aangedrukt.
 - De afdeklaag wordt ingezaaid met een bloemrijk zadenmengsel.
 - De zijde langs de beek steil afgraven. Dus bij de oever recht omhoog te lopen.
 - De afgegraven zijde dient als aanvliegroute en moet blijvend vrij te zijn van opschietende vegetatie.
 - De locatie is niet openbaar toegankelijk doordat, net als in de huidige situatie, het weiland (met de oeverwaluwwand) afgeschermd wordt met prikkeldraad om betreding door omwonenden te voorkomen.
14. Het onderhoud van de oeverwaluwwand moet erop gericht zijn deze langdurig te behouden. De aanvliegroute en de wand moeten blijvend vrij zijn van opschietende vegetatie (dus schaars begroeid). Daarnaast moet de oeverwaluwwand elk jaar in februari-maart recht worden afgestoken. In het ecologisch logboek wordt onderbouwd beschreven hoe en wanneer uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.

B.5.5 Steenuil

15. Werken in de periode vanaf 1 september is mogelijk als uit een controle van de ecologisch deskundige blijkt dat er geen broedende of in opgroei zijnde jongen meer aanwezig zijn. Een

beschrijving van de uitvoering en resultaten van deze controle worden opgenomen in het ecologisch logboek.

16. Als de bestaande kasten op de locaties de erven Elsmaten 3 en Cattelaar 6 gedurende drie jaar niet meer in gebruik zijn, mogen deze worden verplaatst in overleg met de uilenwerkgroep. U neemt dit onderbouwd op in het ecologisch logboek.
17. Tenminste drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden worden 8 steenuilkasten geplaatst in de omgeving van het plangebied op locaties binnen onbezette territoria, geschikt voor steenuil, zoals deze zijn weergegeven in de aanvraag en aanvulling (zie bijlage 1). Als er ten opzichte van de voorgenomen locaties wijzigingen optreden, onderbouwt u in het ecologisch logboek waarom de vervangende locatie tenminste gelijkwaardig is. In het ecologisch logboek neemt u de datum en precieze locatie van plaatsing op, alsmede een afschrift van de instemming van de grondeigenaar (indien dit niet de ontheffinghouder is).

B.5.6 Torenvalk

18. Tenminste drie maanden voorafgaand aan de werkzaamheden worden twee torenvalkkasten geplaatst in de omgeving van het plangebied zoals weergegeven in de aanvraag (zie bijlage 1). In het ecologisch logboek neemt u de datum en precieze locatie van plaatsing op, alsmede een afschrift van de instemming van de grondeigenaar (indien dit niet de ontheffinghouder is).

B.5.7 Bunzing en steenmarter

19. Werken buiten de in voorschrift 5 weergegeven kwetsbare periode is uitsluitend mogelijk als uit een controle van de ecologisch deskundige blijkt dat er geen exemplaren van bunzing en steenmarter (of andere soorten zoals broedende vogels) aanwezig zijn of als de schuurtjes in de periode 1 september tot 1 november ongeschikt zijn gemaakt voor bewoning.
20. Tenminste twee maanden voorafgaand aan de werkzaamheden worden zes permanente alternatieve verblijfplaatsen voor steenmarter (en bunzing) geplaatst binnen een zone van één kilometer rondom het plangebied (zie bijlage 1 voor de locaties). Deze verblijfplaatsen bestaan uit een vloer van negen stoeptegels, muurtjes van bakstenen en een plafond van stoeptegels met daar bovenop een laag van takken en snoeiafval. Door openingen in de muurtjes aan te brengen, is de verblijfplaats toegankelijk voor bunzing en steenmarter. In het ecologisch logboek neemt u de datum en precieze locatie van plaatsing op, alsmede een afschrift van de instemming van de grondeigenaar (indien dit niet de ontheffinghouder is).

B.5.8 Egel

21. Het leefgebied wordt buiten de kwetsbare periode ongeschikt gemaakt voor bewoning door de egel door opgaande begroeiing en (potentiële) rustplaatsen te verwijderen en vervolgens het werkgebied stapvoets en werkend in 1 richting kort te maaien of te frezen. Vervolgens wordt de vegetatie ook kort gehouden (maximaal 10 cm) en vrijgehouden van blad en dergelijke.
22. In afwijking van voorgaande is werken in de periode vanaf 1 november – 1 maart uitsluitend mogelijk als uit een controle van de ecologisch deskundige blijkt dat er geen exemplaren van egel (en andere soorten) aanwezig zijn of als zowel de schuurtjes als het leefgebied in de periode 1 september tot 1 november ongeschikt zijn gemaakt en gehouden voor bewoning. Deze controle moet zorgvuldig en dekkend worden uitgevoerd, hierbij wordt visueel gewerkt, ondersteund met kijkers met warmtebeeld en/of endoscopen. U meldt tenminste 2 weken van te voren wanneer u deze controle wilt uitvoeren om onze toezichthouder in staat te stellen deze bij te wonen. Indien na inspectie door de ecologisch deskundige blijkt dat er geen egels aanwezig zijn in een of meerdere terreindelen, kunnen de terreindelen ongeschikt worden gemaakt.
23. Als bij de controle overeenkomst voorschrift 22 aanwezigheid van egels wordt vastgesteld, worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld (zone van circa 5 meter rond het nest) tot de aanwezige

egels uit eigen beweging een ander heenkomen hebben gezocht. Locatie en tijdstip van aantreffen wordt opgenomen in het ecologisch logboek.

24. Bij zowel het ongeschikt maken van het werkgebied als het herprofilen van de grond wordt in één richting gewerkt om eventueel aanwezige exemplaren de kans te geven om te ontsnappen.

B.5.9 Vervangend leefgebied (egel, steenmarter, bunzing)

25. De toekomstige woonwijk wordt geschikt gemaakt als leefgebied door de aanleg van groenvoorzieningen in de wijk en doordat particuliere tuinen toegankelijk worden gemaakt. In het bestemmingsplan neemt u een verplichting op dat groene erfafscheidingen geplaatst moeten worden die passeerbaar zijn voor kleine dieren zoals egel, steenmarter en kleine marters. Een afschrift van deze voorwaarden neemt u op in het ecologisch logboek.
26. Om het tijdelijke verlies aan leefgebied op te vangen, wordt voorafgaand aan de werkzaamheden, aangrenzend aan de westzijde van het plangebied nieuw leefgebied gerealiseerd door een gebied van 2.000 m² in te zaaien met bloemenmengsels en bosplantsoen aan te planten. U neemt datum en locatie op in het ecologisch logboek.

B.5.10 Monitoring

27. De geplaatste torenvalk, steenuil en kerkuil kasten en de kolonie oeverzwaluwen worden jaarlijks gemonitord door tenminste een eenmalige telling tijdens de broedperiode. De resultaten van de monitoring worden in het ecologisch logboek opgenomen en teruggekoppeld aan ons via het in de aanhef genoemde meldpunt (meldpunt@overijssel.nl). De resultaten van de monitoring kunnen aanleiding zijn tot nadere voorschriften.

B.6 Overige zaken

28. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van boerenzwaluw, buizerd, huismus, kerkuil, oeverzwaluw, steenuil, bunzing, egel en steenmarter.
29. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze, waar en wanneer uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat er daarbij vooral om het registreren van uitvoering, keuzes, afwegingen bij het handelen volgens de voorschriften en hoe wordt omgegaan met onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁷. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Rijssen-Holt en gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

C.1.2.3 Relevante overige besluiten

Wij wijzen u erop, dat er ook andere besluiten nodig zijn voordat u de voorgenomen activiteiten uitvoert. Voor zover ons bekend gaat het om de volgende besluiten:

Naam wet en van toepassing zijnde artikel	Bevoegd bestuursorgaan en adres
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, art. 2.1 en/of art. 2.2	Gemeente Rijssen-Holten
Wet natuurbescherming, onderdeel Natura 2000-gebieden	Provincie Overijssel contactadres: Postbus 10078, 8000 GB Zwolle e-mail: postbus@overijssel.nl

Uw project vindt binnen de invloedsfeer van een Natura 2000-gebied plaats. Het is niet uit te sluiten dat dit project effecten heeft op één of meerdere instandhoudingsdoelen van dit gebied en u hiervoor een vergunning nodig heeft (art. 2.7 Wnb). Op basis van de voorliggende aanvraag om ontheffing kunnen wij hierover geen besluit nemen. Als u zekerheid wilt over het wel of niet vergunningplichtig zijn, kunt u hiervoor een separate aanvraag bij ons indienen. Voor vragen over deze vergunning Wnb kunt u contact met ons opnemen (Overijssel Loket 038 499 88 99).

⁷ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

C.1.3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁸ en (soms) de Regeling natuurbescherming⁹ zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹⁰ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹¹ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

C.1.3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het

⁸ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

⁹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹¹ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹² niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de van de boerenwaluw, de buizerd, de huismus, de kerkuil en de steenuil zijn jaarrond beschermd. Nesten van de oeverwaluw zijn jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

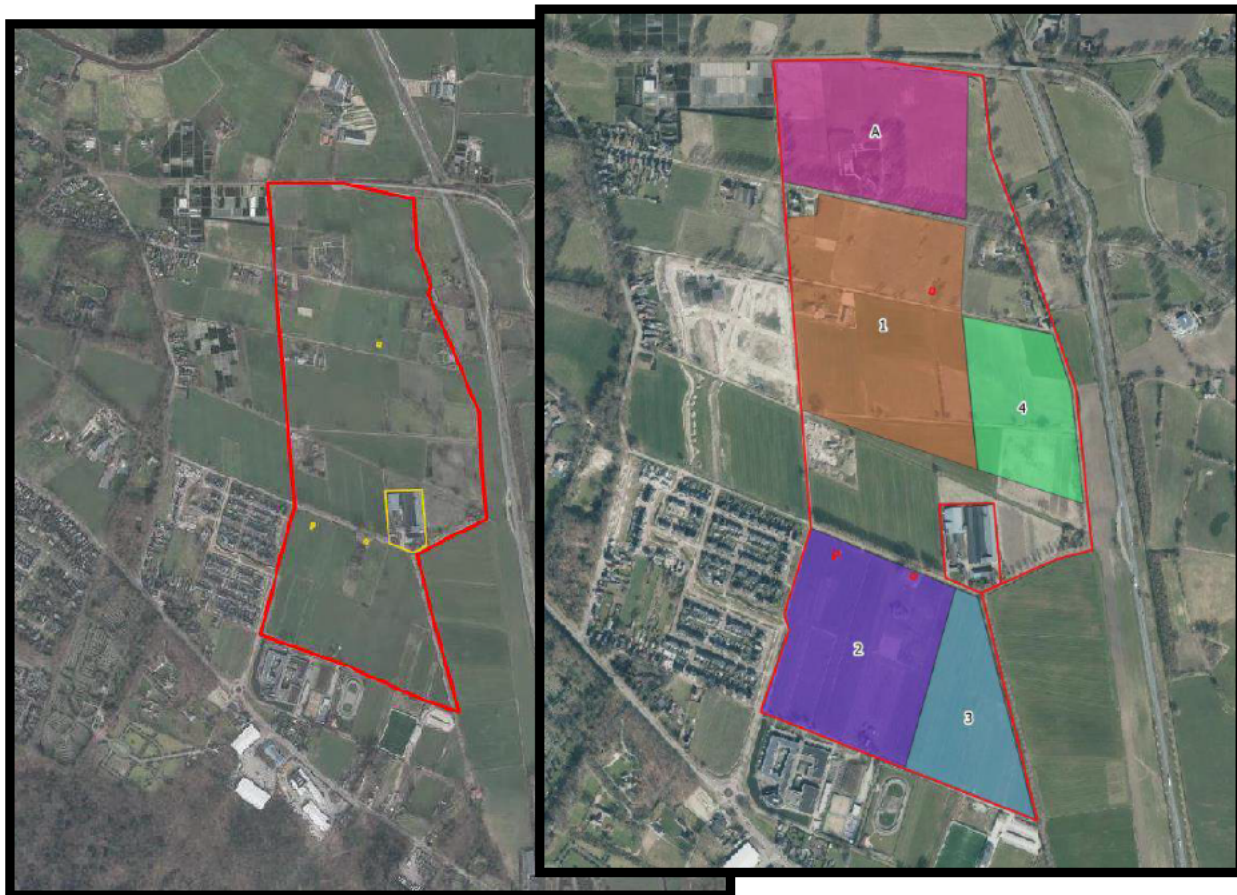
C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

De gemeente Rijssen-Holten heeft het voornemen om woonwijk Opbroek-Oost te realiseren en het plangebied bouwrijp te maken. Het plangebied is circa 89 hectare groot en is gelegen in het buitengebied ten oosten van Rijssen. Het plangebied bestaat uit agrarische gronden, erven met bebouwing, enkele verspreid staande schuurtjes, bomenlanen en graslanden. Permanent oppervlaktewater is aanwezig in de vorm van waterhoudende sloten. In onderstaande figuur is het plangebied weergegeven.

¹² Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

*Figuur 1a (links). Het plangebied (rood omlijnd) en de te amoveren stallen en schuurtjes (geel omlijnd).
 Figuur 1b (rechts). Fasering van de werkzaamheden binnen het plangebied (rood omlijnd). Er wordt
 gestart met de fase 1 (bruin) en 2 (paars). Na afronding van fase 1 en 2 volgt fase 3 (blauw) en 4
 (groen). Uitvoering fase A (roze) is onbekend en afhankelijk van de vraag naar woningen.*

Bij de voorgenomen ontwikkeling wordt in het plangebied een nieuwe woonwijk gerealiseerd genaamd 'Opbroek Oost'. Opbroek Oost is gelegen ten oosten van Opbroek Noord en Zuid. Om woningbouw binnen het plangebied mogelijk te maken wordt het grootste deel van het gebied bouwrijp gemaakt, waarbij de agrarische functie van het gebied wordt opgeheven. De bomenrijen aan de wegen Oosterhofweg, Elsmaten, Witmoesdijk en Groteboersdijk blijven behouden. Schuurtjes en opstallen op agrarische percelen worden geamoveerd en sloten en greppels worden gedempt. De bedrijfsactiviteiten op het erf Oosterhofweg 127 (geel omlijnd in figuur 1a) worden na 2025 beëindigd, waarbij waarschijnlijk de stallen en schuren gesloopt worden. De woningen en woonfunctie op dit erf blijven wel behouden. Ook de woonfunctie en bebouwing op andere erven blijven behouden. De voorgenomen werkzaamheden betreffen in chronologische volgorde:

1. Verwijderen van beplanting en bomen;
2. Verwijderen agrarische schuurtjes;
3. Graafwerkzaamheden t.b.v. nieuwe waterlopen en waterpartijen;
4. Graafwerkzaamheden t.b.v. de bouwstraten;
5. Start bouw woningen;
6. Omvormen bouwstraten naar woonstraten;
7. Aanleg beplantingen en speelterreinen.

In de toekomstige situatie wordt een woonwijk opgezet met een groenblauw karakter. Onder meer watergangen en groenvoorzieningen worden gerealiseerd. Er worden circa 500 woningen gebouwd van verschillende woningtypes. De woningen worden natuurinclusief gebouwd, wat betekent dat

voorzieningen voor gebouwbewonende soorten als huismus, gierwaluw en vleermuizen in de nieuwbouw worden aangebracht. Het is nog onbekend op welke wijze natuurinclusief wordt gebouwd. Het natuurinclusief bouwen gebeurt aan de hand van een puntensysteem. Het puntensysteem voor het natuurinclusief bouwen wordt geborgd in het bestemmingsplan.

Het bouwrijp maken van het plangebied vindt gefaseerd plaats. Er wordt begonnen met fase 1 en 2. Na het afronden van fase 1 en 2 volgen fase 3 en 4. Fase A is afhankelijk van de vraag naar woningen op deze plek (zie figuur 1.b)

Er wordt in september/oktober 2022 gestart met het verwijderen van beplanting en bomen en het slopen van de agrarische schuurtje in het gebied van fase 1 en 2. Vervolgens vinden het gebied van fase 1 en 2 de overige werkzaamheden vanaf februari 2023 plaats, zoals genoemd in paragraaf 1.2 plaats. Dit herhaalt zich voor het gebied van fase 3 en 4, waar de werkzaamheden vanaf september 2024 starten.

De totale doorlooptijd van het bouwrijp maken van het hele plangebied duurt naar verwachting twee jaar. De verwachting is dat in 2023 gestart wordt met de bouw van de eerste woningen in het gebied van fase 1 en 2 en dat alle woningen binnen het hele plangebied in 2027 gereed zijn. De stallen en schuren op het erf Oosterhof 127 worden naar verwachting in 2026/2027 gesloopt.

C.2.2 Doel van het project

Realisatie woonwijk om te voorzien in de woningbehoefte.

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van de verbodsbepalingen en soorten, zoals opgenomen in tabel 1.

Tabel 1: soorten en verbodsbepalingen

Soort	verbodsbepaling	nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk vernielen of beschadigen ¹³	Opzettelijk verstoren ¹⁴ .	voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen ¹⁵ , ¹⁶
boerenzwaluw		X	X	
buizerd		X	X	
huismus		X	X	
kerkuil		X	X	
oeverzwaluw		X	X	
steenuil		X	X	
bunzing				X
egel				X
steenmarter				X

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2022 tot en met 1 september 2030.

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Ecogroen, januari 2022. Natuurtoets Opbroek-Oost, Rijssen. 21-072;
- Ecogroen, juli 2022. Activiteitenplan realisatie woonwijk Opbroek-Oost, Rijssen. 21-072;
- Ecogroen, oktober 2022. Antwoorden op aanvullende vragen ontheffingsaanvraag Opbroek-Oost Rijssen;
- Ecogroen, november 2022. Kaart met maatregelen steenuil en kerkuil;
- Gemeente Rijssen-Holten. Locatiestudie woningbouw Rijssen;
- Gemeente Rijssen-Holten. Kaartenbijlage locatiestudie;
- Machtiging.

C.2.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 7 juli 2022 ontvangen. Op 12 oktober 2022 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 27 oktober 2022¹⁷ ontvangen.

¹³ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁴ Art. 3.1, vierde lid Wnb

¹⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁶ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

¹⁷ Kenmerk provincie D2022-10-003619

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel de kennisdocumenten van de betrokken soorten buizerd, huismus, kerkuil, steenuil en onze Handreiking Soortenbescherming bij onze toetsing.

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport Activiteitenplan¹⁸ wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Literatuuronderzoek (waaronder eerder uitgevoerde quickscan);
- Quickscan met veldbezoek op 10 februari 2021;
- Nader onderzoek naar vogelsoorten volgens de protocollen in de kennisdocumenten (veldbezoeken overdag en in de nacht/avond);
- In kaart brengen geschiktheid omliggende terreinen als foerageergebied;
- In kaart brengen geschikte nestbomen in omgeving;
- Onderzoek met wildcamera/cameraval op voor steenmarter, kleine marters en egel geschikte plaatsen;
- Vleermuisonderzoek volgens vleermuisprotocol.

Het onderzoek is in 2021 en 2022 uitgevoerd en daarmee voldoende actueel. Wij zijn van oordeel dat het onderzoek afdoende is geweest om aanwezigheid en functie van de betreffende soorten vast te stellen.

Binnen (en aangrenzend) aan het plangebied bevinden zich verblijfplaatsen en leefgebied van de volgende soorten:

- boerenwaluw – 5 nesten
- buizerd – 1 nest binnen, 2 nesten net buiten plangebied
- huismus – 25 nesten
- kerkuil – 2 roestplaatsen, bekend nest op ca 500 m van plangebied
- oeverwaluw – 1 kolonie van ca 35 nesten
- steenuil – 3 nestplaatsen, meerdere andere nestplaatsen bekend net buiten plangebied
- torenvalk – 1 nest
- bunzing – verblijfplaats op basis van sporen bij boerderij Oosterhofweg 127. Leefgebied in erven, bosschages, bosjes en ruigtes
- egel – waarneming in zuidelijk plangebied. Verblijfplaatsen van egel zijn met name te verwachten in de tuinen die behoren tot de erven. Daarnaast zijn verspreid binnen het plangebied enkele bosschages, bosjes en ruigtes aanwezig die ook geschikt zijn voor egel als verblijfplaats.
- steenmarter – 2 verblijfplaatsen in schuurtjes aan de Groteboersdijk en Oosterhofweg

¹⁸ Hoofdstuk 3 pagina 11 t/m 14.

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Een deel van de in het onderzoek aangetroffen verblijfplaatsen bevindt zich op plaatsen waar geen werkzaamheden plaatsvinden, en waar de verblijfplaatsen naar verwachting ook niet negatief worden beïnvloed door de realisatie van de woonwijk. Door de werkzaamheden gaan de volgende verblijfplaatsen verloren:

- boerenwaluw – 5 nesten
- buizerd – 1 nest
- huismus – 1 nest
- kerkuil – 2 roestplaatsen
- oeverwaluw – 1 kolonie van ca 35 nesten
- steenuil – 2 nestplaatsen binnen, 2 territoria binnen plangebied met nestplaatsen die door afname kwaliteit territorium indirect verloren gaan
- torenvalk – 1 nest
- bunzing – 1 erf met verblijfplaats (Oosterhofweg 127) en ca 2.000 m² leefgebied
- egel – ca 2.000 m² geschikt leefgebied met mogelijke rustplaatsen binnen plangebied.
- steenmarter – 2 verblijfplaatsen in te slopen schuurtjes

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag¹⁹, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in de kennisdocumenten van de betrokken soorten, onze Handreiking Soortenbescherming of worden door ons afdoende geachte om negatieve effecten op de betrokken soorten te minimaliseren. In *B. Voorschriften bij het besluit* zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. De maatregelen bestaan verkort weergegeven uit:

- Uitvoeren van relevante werkzaamheden buiten kwetsbare perioden;
- Uitvoeren van relevante werkzaamheden binnen kwetsbare perioden alleen na voorafgaande check;
- Voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt maken van het werkgebied om doden te voorkomen;
- Aanbieden van alternatieve rustplaatsen / nestplaatsen of alternatief leefgebied.

In de volgende paragrafen wordt per soort beschreven welke maatregelen worden genomen en worden de effecten op de staat van instandhouding getoetst. De voor noodzakelijke maatregelen zijn vastgelegd in de voorschriften.

C.3.1.2.1 Boerenwaluw

- Verwijderen van 5 nesten van de boerenwaluw in verband met de sloop van Oosterhofweg 127 buiten de kwetsbare broedperiode. Dit is de periode 1 april t/m 30 september. Omdat het mogelijk dat buiten de eerder genoemde kwetsbare periode de opstallen ook door andere soorten worden gebruikt, worden de opstallen voorzichtig gedemonteerd door golfplaten en/of dakpannen, zonnepanelen, boeiboorden en overige gevelbekleding voorzichtig te verwijderen en rommelhoekjes voorzichtig op te ruimen. Eventueel aanwezige vogels en zoogdieren hebben dan voldoende tijd om uit zichzelf rustig weg te vliegen of te lopen. Hierdoor wordt schade aan individuen voorkomen.
- Voorafgaand aan de sloop van de opstallen op het erf Oosterhofweg 127 worden 10 kunstmatige boerenwaluwnesten geplaatst verspreid over twee bruggen die de Regge overkluizen (zie bijlage 1 voor de locaties). De bruggen zijn in eigendom van de gemeente Rijssen-Holten waardoor de aanvrager niet afhankelijk is van derden voor de uitvoering.

Over de lokale staat van instandhouding van de boerenwaluw zijn geen gegevens bekend. Landelijk is deze stabiel. Doordat voorafgaand aan de werkzaamheden nieuwe nestplaatsen in de omgeving worden aangebracht, wordt gezorgd dat tijdelijke aantasting tot een minimum beperkt blijft. Afbreuk aan de staat van instandhouding is dan ook niet aan de orde.

¹⁹ Hoofdstuk 6 pagina 29 t/m 33, plus aanvulling.

C.3.1.2.2 Buizerd

- Verwijderen 1 nest buizerd (Witmoesdijk 30) buiten de kwetsbare broedperiode. Dit is de periode 1 februari t/m 31 augustus. Hoewel het nest zelf kan blijven behouden, heeft de realisatie van de woonwijk een negatief effect omdat de bebouwing binnen 50 m van het nest wordt gerealiseerd. Dit kan een verstoring met verminderd broedresultaat tot gevolg hebben.
- Er worden geen alternatieve nesten aangeboden. Buizerd maakt geen gebruik van kunstmatige aangeboden nesten. In de omgeving zijn aantoonbaar voldoende alternatieven voor nestgelegenheid. U hebt dit onderbouwd op de kaart 'Uitwijkmogelijkheden Buizerd' in de aanvulling. Binnen het bestaande territorium is in totaal 10 hectare aan potentieel broedgebied aanwezig. Net buiten de grens van 1 kilometer is nog eens 6,56 hectare geschikt broedgebied aanwezig. Hierbij is rekening gehouden met het vastgestelde territorium van buizerd ten zuiden van het plangebied door bosgebied en singels binnen dit territorium te beoordelen als ongeschikt als uitwijkmogelijkheid. In de omgeving van het plangebied blijft voldoende jachtgebied aanwezig in de vorm van agrarische percelen.

De landelijke staat van instandhouding van de buizerd is gunstig (SOVON). Er zijn geen gegevens over de lokale staat van instandhouding, er wordt aangenomen dat deze ook gunstig is. Omdat de soort zelf in staat is een nieuw nest te bouwen wordt de functionele leefomgeving van buizerd niet aangetast. Het broedpaar buizerd kan in de omgeving van Rijssen blijven bestaan. Afbreuk aan de staat van instandhouding is dan ook niet aan de orde.

C.3.1.2.3 Huismus

- Verwijderen / ongeschikt maken / sloop stal en woning met nest huismus (Oosterhofweg 127) buiten de kwetsbare perioden. Dit is de voortplantingsperiode van 1 maart tot en met 31 augustus en aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen in de periode december tot en met februari.
- Aanbieden alternatieve nestplaatsen door realisatie van woningen waarbij over de gehele daklengte verhoogd vogelschroot wordt aangeboden. Deze eerste woningen zijn gerealiseerd voordat de sloop van de stallen wordt uitgevoerd. In de voorschriften nemen wij verder op dat voordat gesloopt mag worden, deze vervangende verblijfplaatsen drie maanden aanwezig moeten zijn en dat daarnaast ook de andere omstandigheden (dekking, zandbaden, foerageergebied) op orde moet zijn.

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is matig ongunstig. De huismus is binnen het plangebied maar beperkt aanwezig, de lokale staat van instandhouding is onbekend. Door het tijdig realiseren van alternatieve nestplaatsen en nemen van voorzorgsmaatregelen (zoals werken in minst kwetsbare perioden) blijven negatieve effecten op exemplaren van huismus tot een minimum beperkt. Op de langere termijn zal de lokale staat van instandhouding van de huismus kunnen verbeteren door een toename van nestgelegenheid en leefgebied in de groene inrichting van de wijk. Afbreuk aan de staat van instandhouding is dan ook niet aan de orde.

C.3.1.2.4 Kerkuil

- De kwetsbare periode van de kerkuil is de voortplantingsperiode van 1 februari t/m 31 augustus, in muizenrijke jaren tot 15 december. De sloop van de agrarische schuurtjes wordt niet geheel uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van de kerkuil, omdat er bij de sloop ook rekening moet worden gehouden met de overwinteringsperiode en voortplantingsperiode van egel en marters, alsmede het broedseizoen voor vogels. Er is geen nestplaats van kerkuil aangetroffen, het is wel mogelijk dat in de periode 1 september tot 1 november de schuurtjes worden gebruikt als roestplaats. Zodoende worden de schuurtjes voorzichtig gedemonteerd door golfplaten en/of dakpannen voorzichtig te verwijderen en rommelhoekjes voorzichtig op te ruimen. Eventueel aanwezige vogels en zoogdieren hebben dan voldoende tijd om uit zichzelf rustig weg te vliegen of te lopen. Hierdoor wordt schade aan individuen voorkomen.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden zijn vier kerkuilkasten geplaatst in de omgeving van het plangebied (zie bijlage 1 voor de locaties). De locaties zijn afgestemd met de lokale uilenwerkgroep

'De Katoelenkickers'. De uilenwerkgroep plaatst de kerkuilkasten en neemt deze nieuwe kasten op in de jaarlijkse monitoring. Het is de verantwoordelijkheid van de ontheffinghouder er zorg voor te dragen dat de monitoring wordt uitgevoerd en opgenomen wordt in het ecologisch logboek.

De lokale staat van instandhouding van kerkuil wordt beoordeeld als stabiel, gezien de stabiele populatiegrootte die de afgelopen jaren te zien is in de aantallen kerkuilen in en rondom Rijssen (mondelinge mededeling lokale uilenwerkgroep 'De Katoelenkickers'). Door het tijdig realiseren van alternatieve rust- en nestplaatsen en nemen van voorzorgsmaatregelen (zoals een inspectie op kerkuilen voorafgaand aan de sloop) blijven negatieve effecten op exemplaren van kerkuil tot een minimum beperkt. Afbreuk aan de staat van instandhouding is dan ook niet aan de orde.

C.3.1.2.5 Oeverwaluw

- Verwijderen / vergraven van het zanddepot buiten de kwetsbare periode van de oeverwaluw. Dit is de voortplantingsperiode van 15 april tot en met 1 september (soms uitlopend tot midden september).
- Werken buiten de kwetsbare periode is mogelijk als uit een controle van de ecologisch deskundige blijkt dat er geen broedende oeverwaluwen meer aanwezig zijn en de kolonie is verlaten.
- Om vestiging van oeverwaluw in nieuwe zanddepots binnen het plangebied te voorkomen, wordt er zorg voor gedragen dat er geen steile wanden ontstaan op het bouwterrein. Pas een helling van minder dan 45 graden toe. Dit wordt niet in de voorschriften opgenomen omdat dit geen maatregel is ten behoeve van oeverwaluw.
- Voorafgaand aan het verwijderen van het zanddepot wordt een nieuwe nestplaats gecreëerd door in een weiland ten westen van het plangebied een oeverwaluwwand van zand aan te leggen (zie bijlage 1 voor de locatie). De oeverwaluwwand bestaat uit een zandbult bestaande uit zandig tot leemig zand welke steil wordt afgegraven (zie bijlage 4). De afgegraven zijde kijkt uit over de onlangs gegraven beek en het weiland en kent daardoor een vrije aanvliegroute. Net als in de huidige situatie blijft het weiland (met de oeverwaluwwand) afgeschermd met paal en draad om betreding door omwonenden te voorkomen. De oeverwaluwwand komt te staan op grond die in eigendom is van de gemeente Rijssen-Holten. Onderhoud en monitoring van de oeverwaluwwand wordt uitgevoerd door de ontheffinghouder, de gemeente Rijssen-Holten.

De lokale staat van instandhouding van de oeverwaluw is onbekend. De landelijke staat van instandhouding is gunstig (SOVON). Door het tijdig realiseren van alternatieve rust- en nestplaatsen en nemen van voorzorgsmaatregelen blijven negatieve effecten op exemplaren van oeverwaluw tot een minimum beperkt. Afbreuk aan de staat van instandhouding is dan ook niet aan de orde.

C.3.1.2.6 Steenuil

- De kwetsbare periode van de steenuil is de voortplantingsperiode van 1 april t/m 15 augustus augustus, waarbij het verzorgen van jongen kan doorlopen tot 15 september. Als er in september nog jongen aanwezig zijn, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld. Bij de sloop van bebouwing met roetsplaats of nestplaats van de steenuil moet ook rekening worden gehouden met de overwinteringsperiode en voortplantingsperiode van egel en marters, alsmede het broedseizoen voor vogels. Het is wel mogelijk dat in de periode 1 september tot 1 november de schuurtjes worden gebruikt als roestplaats. Zodoende worden de schuurtjes voorzichtig gedemonteerd door golfplaten en/of dakpannen voorzichtig te verwijderen en rommelhoekjes voorzichtig op te ruimen. Eventueel aanwezige vogels en zoogdieren hebben dan voldoende tijd om uit zichzelf rustig weg te vliegen of te lopen. Hierdoor wordt schade aan individuen voorkomen.
- De verblijfplaatsen waarvan het territorium op termijn ongeschikt kan raken worden niet verwijderd. Door het aanbod aan vervangende kasten en de gefaseerde wijze waarop de wijk wordt ingevuld, kan de steenuil hier zelf besluiten uit te wijken. Als de kasten op de locaties de erven Elsmaten 3 en Cattelaar 6 gedurende drie jaar niet meer in gebruik zijn, kunnen deze worden verplaatst in overleg met de uilenwerkgroep.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden 8 steenuilkasten geplaatst in de omgeving van het plangebied op locaties binnen onbezette territoria, geschikt voor steenuil. (zie bijlage 1 voor de locaties). Daarnaast zijn er op korte afstand van het plangebied nog 3 onbezette kasten aanwezig.

De uilenwerkgroep plaatst de steenuilkasten en neemt deze nieuwe kasten op in de jaarlijkse monitoring. Het is de verantwoordelijkheid van de ontheffinghouder er zorg voor te dragen dat de monitoring wordt uitgevoerd en opgenomen wordt in het ecologisch logboek.

De landelijke staat van instandhouding van de steenuil is matig ongunstig. De lokale staat van instandhouding van steenuil wordt beoordeeld als stabiel, gezien de stagnerende populatiegrootte die de afgelopen jaren te zien is in de aantallen steenuilen in en rondom Rijssen (mondelinge mededeling lokale uilenwerkgroep 'De Katoelenkiekers'). In voorliggende situatie is in overleg met de lokale uilenwerkgroep 'De Katoelenkiekers' er bewust voor gekozen om één van de twee torenvalkkasten, vier van de zes steenuilkasten en alle vier de kerkuilkasten op een wat grotere afstand van het plangebied te plaatsen. Het gaat om kasten op erven in het gebied ten westen van Rijssen en één erf noordelijk van het plangebied. In deze gebieden, is het gebrek aan nestgelegenheid de limiterende factor voor het uitbreiden van de lokale populatie steenuil. Het plaatsen van kasten in dit gebied heeft naar verwachting een grotere meerwaarde voor de lokale populatie dan het plaatsen van alle kasten in de directe omgeving van het plangebied. De locaties zijn afgestemd met de lokale uilenwerkgroep 'De Katoelenkiekers'. Door de genomen maatregelen is afbreuk aan de staat van instandhouding dan ook niet aan de orde.

C.3.1.2.7 Torenvalk

- Verwijderen 1 nest torenvalk buiten de kwetsbare broedperiode. Dit is de periode 15 februari – 15 augustus. Hoewel het nest zelf kan blijven behouden, heeft de realisatie van de woonwijk een negatief effect omdat de bebouwing binnen 50 m van het nest wordt gerealiseerd. Dit kan een verstoring met verminderd broedresultaat tot gevolg hebben.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden twee torenvalkkasten geplaatst in de omgeving van het plangebied (zie bijlage 1 voor de locaties). De locaties zijn afgestemd met de lokale uilenwerkgroep 'De Katoelenkiekers'. De uilenwerkgroep plaatst de torenvalkkasten en neemt deze nieuwe kasten op in de jaarlijkse monitoring. Het is de verantwoordelijkheid van de ontheffinghouder er zorg voor te dragen dat de monitoring wordt uitgevoerd en opgenomen wordt in het ecologisch logboek.

De landelijke staat van instandhouding van de torenvalk is matig ongunstig (SOVON). De lokale staat van instandhouding van torenvalk is stabiel en lijkt door het nestkastenproject van de Katoelenkiekers licht toe te nemen. Doordat voorafgaand aan de werkzaamheden alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd en er voldoende leefgebied is kan het broedpaar in de omgeving blijven bestaan. Afbreuk aan de staat van instandhouding is dan ook niet aan de orde.

C.3.1.2.8 Bunzing

- Sloop agrarische schuurtjes, sloop opstallen Oosterhofweg 127 en ongeschikt maken buiten de voortplantingsperiode van bunzing (1 maart tot en met 31 augustus). De geschikte periode voor het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden is 1 september tot 1 november.
- Werken buiten deze periode is enkel mogelijk als uit een controle blijkt dat er geen exemplaren van bunzing aanwezig zijn of als de schuurtjes in de periode 1 september tot 1 november ongeschikt zijn gemaakt voor bewoning.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden zes permanente alternatieve verblijfplaatsen voor bunzing (en steenmarter) geplaatst binnen een zone van één kilometer rondom het plangebied (zie bijlage 1 voor de locaties). Deze verblijfplaatsen bestaan uit een vloer van negen stoeptegels, muurtjes van bakstenen en een plafond van stoeptegels met daar bovenop een laag van takken en snoeiafval. Door openingen in de muurtjes aan te brengen, is de verblijfplaats toegankelijk voor bunzing (en steenmarter).
- De toekomstige woonwijk wordt geschikt gemaakt als leefgebied door de aanleg van groenvoorzieningen in de wijk en doordat particuliere tuinen toegankelijk worden gemaakt voor egel. Vanuit het bestemmingsplan geldt namelijk de verplichting dat groene erfafscheidingen geplaatst moeten worden die passeerbaar zijn. U stuurt ons een afschrift van deze specifieke voorwaarden.
- Om het tijdelijke verlies aan leefgebied op te vangen, is aangrenzend aan de westzijde van het plangebied nieuw leefgebied gerealiseerd door een gebied van 2.000 m² in te zaaien met

bloemenmengsels, bosplantsoen aan te planten en worden vier egelnestkasten verspreid in groenvoorzieningen geplaatst.

De staat van instandhouding van de bunzing is onbekend. Dit is aanleiding geweest voor de provincie Overijssel om de bunzing van de vrijstellingslijst te verwijderen. Ook de lokale staat van instandhouding is onbekend. Doordat maatregelen worden genomen voorafgaand aan de werkzaamheden en er voldoende leefgebied beschikbaar blijft is een afbreuk aan de staat van instandhouding niet aan de orde.

C.3.1.2.9 Egel

- Sloop agrarische schuurtjes, sloop opstallen Oosterhofweg 127, ongeschikt maken en verwijderen leefgebied (beplanting, ruigtes en bomen) buiten de voortplantingsperiode van egel (15 maart – 1 september) en de overwinteringsperiode van de egel (1 november – 1 april). De geschikte periode voor het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden en het verwijderen van de beplanting is 1 september tot 1 november.
- Werken buiten deze periode is enkel mogelijk als uit een controle van de ecologisch toezichthouder blijkt dat er geen exemplaren van egel (en andere soorten) aanwezig zijn of als de schuurtjes of het leefgebied in de periode 1 september tot 1 november ongeschikt zijn gemaakt en gehouden voor bewoning.
- Het leefgebied wordt ongeschikt gemaakt voor bewoning door de egel door opgaande begroeiing en (potentiële) rustplaatsen te verwijderen en vervolgens het werkgebied in een langzaam tempo kort te maaien of te frezen. Vervolgens wordt de vegetatie ook kort gehouden (maximaal 10 cm) en vrijgehouden van blad en dergelijke.
- Bij het vaststellen van in gebruik zijnde verblijfplaatsen van egels of vogels worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld (zone van circa 5 meter rond het nest) tot de aanwezige egels uit eigen beweging een ander heenkomen hebben gezocht of als jonge vogels zijn uitgevlogen.
- Wij nemen aanvullende voorschriften op over deze controle en wat er gedaan moet worden als een egel wordt aangetroffen.
- De toekomstige woonwijk wordt geschikt gemaakt als leefgebied door de aanleg van groenvoorzieningen in de wijk en doordat particuliere tuinen toegankelijk worden gemaakt voor egel. Vanuit het bestemmingsplan geldt namelijk de verplichting dat groene erfafscheidingen geplaatst moeten worden die passeerbaar zijn. U stuurt ons een afschrift van deze specifieke voorwaarden.
- Om het tijdelijke verlies aan leefgebied op te vangen, is aangrenzend aan de westzijde van het plangebied nieuw leefgebied gerealiseerd door een gebied van 2.000 m² in te zaaien met bloemenmengsels, bosplantsoen aan te planten en worden vier egelnestkasten verspreid in groenvoorzieningen geplaatst.
- Bij zowel het ongeschikt maken van het werkgebied als het herprofiëren van de grond wordt in één richting gewerkt om eventueel aanwezige exemplaren de kans te geven om te ontsnappen.

De staat van instandhouding van de egel is onbekend. Dit is aanleiding geweest voor de provincie Overijssel om de egel van de vrijstellingslijst te verwijderen. Ook de lokale staat van instandhouding is onbekend. Door het realiseren van de nieuwe woonwijk met groenelementen is op termijn meer geschikt leefgebied aanwezig voor egel dan in eerste instantie verloren gaat door de ontwikkeling. Daarnaast worden tijdelijke en permanente maatregelen genomen. Afbreuk aan de staat van instandhouding is dan ook niet aan de orde.

C.3.1.2.10 Steenmarter

- Ongeschikt maken / sloop verspreide schuurtjes en bebouwing buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de steenmarter. Dit is de periode 1 maart – 31 augustus.
- De geschikte periode voor het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden is 1 september tot 1 november. Werken buiten deze periode is enkel mogelijk als uit een controle blijkt dat er geen exemplaren van bunzing, egel en steenmarter en broedende vogels aanwezig zijn of als de schuurtjes in de periode 1 september tot 1 november ongeschikt zijn gemaakt voor bewoning.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden zes permanente alternatieve verblijfplaatsen voor steenmarter (en bunzing) geplaatst binnen een zone van één kilometer rondom het plangebied (zie bijlage 1 voor de locaties). Deze verblijfplaatsen bestaan uit een vloer van negen stoeptegels,

muurtjes van bakstenen en een plafond van stoeptegels met daar bovenop een laag van takken en snoeiafval. Door openingen in de muurtjes aan te brengen, is de verblijfplaats toegankelijk voor bunzing en steenmarter.

De lokale staat van instandhouding van de steenmarter is onbekend. De landelijke staat van instandhouding is gunstig. Door het tijdig realiseren van alternatieve rust- en nestplaatsen en nemen van voorzorgsmaatregelen blijven negatieve effecten op exemplaren van steenmarter tot een minimum beperkt. Afbreuk aan de staat van instandhouding is dan ook niet aan de orde.

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van het bouwrijp maken van een terrein voor de ontwikkeling van de woonwijk Opbroek -Oost te Rijssen, locatie omgeving Witmoesdijk te Rijssen leiden tot het vernielen en beschadigen van nesten, rustplaatsen van de boerenwaluw, de buizerd, de huismus, de kerkuil, de oeverwaluw en de steenuil en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bunzing, egel en steenmarter. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1 lid 2 en artikel 3.5 lid 4 van de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

U heeft ook ontheffing aangevraagd van het verbod om de boerenwaluw, de buizerd, de huismus, de kerkuil, de oeverwaluw en de steenuil opzettelijk te storen. We verlenen u hiervoor geen ontheffing omdat er geen overtreding is van dit verbod, aangezien de door u op basis van de voorschriften te nemen maatregelen voorkomen dat er een invloed is op staat van instandhouding. Op basis van artikel 3.1, vijfde lid is het storen dan geen overtreding.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van het project. Er is een grote opgave voor woningbouw. De gemeente heeft een studie uitgevoerd naar geschikte locaties voor het realiseren van woningen binnen de gemeente Rijssen-Holten. Uit deze studie is naar voren gekomen dat het plangebied de meest geschikte en haalbare locatie was. In het kader van versnelling van het woningbouwprogramma is dit project opgenomen als IMPULS-project in de provincie Overijssel. Het woningbouwproject wordt ook gefinancierd door de provincie Overijssel. Bij de beoordeling van potentiële locaties (in totaal 16 locaties) zijn de volgende criteria gehanteerd:

- Er is ruimte voor een breed woningbouwprogramma in voldoende aantallen;
- Een goede ontsluiting is mogelijk waarbij de bestaande wegen het extra verkeer aankunnen, al dan niet middels aanvullende maatregelen;
- Ligging t.o.v. het Natuurnetwerk Nederland;
- Archeologisch waardevol gebied;
- Agrariërs en geurhinder;
- Juiste ondergrond/geomorfologie om te kunnen bouwen, al dan niet middels aanvullende maatregelen;
- Aansluiting bij bestaande bebouwingsstructuren en zorgvuldig ruimtegebruik;
- Realisatie is op afzienbare termijn mogelijk.

Uit deze afweging komt het plangebied naar voren als de locatie waar het best aan deze criteria wordt voldaan. Hierbij is de omvang van het plangebied het doorslaggevende argument geweest om uiteindelijk voor de huidige locatie te kiezen. Alternatieve locaties voldoen minder goed aan voornoemde criteria en zijn daarmee geen bevredigende oplossing. Bovendien zijn op andere locaties rondom Rijssen ook beschermde soorten zoals egel, vlermuizen, steenuil, buizerd en torenvalk aanwezig. Door de criteria afstand tot aan NNN, aansluiting bij bestaande bebouwingsstructuren wordt mede de impact op beschermde soorten geminimaliseerd.

Woningbouw op een uitbreidinglocatie rond Rijssen is niet mogelijk zonder een afname van leefgebied en een toename van verstoring te bewerkstelligen voor de aanwezige soorten. Er is daarom geen alternatieve inrichting mogelijk die gunstiger is voor de aanwezige soorten.

Door middel van de mitigerende maatregelen is de werkwijze en de planning al zoveel als mogelijk aangepast aan de ecologie van de aanwezige soorten.

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid. Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

Landelijk is er een woningtekort, ook binnen de gemeente Rijssen-Holten is er een tekort in het woonprogramma 2017 t/m 2031. Het geplande programma wordt niet gehaald. Dat er een achterstand is aan harde plannen blijkt ook uit het feit dat slechts 40% van de beschikbare woningbouwcapaciteit voor de periode 2017 t/m 2026 belegd is met harde plannen.

Het project draagt bij aan de oplossing voor de heersende woning schaarste. De geplande ruimtelijke ontwikkeling voorziet de bouw van 500 woningen, in Rijssen in een groen stedelijk woonmilieu. Hiermee wordt duidelijk aangesloten bij de woningbehoefte van Nederland en Rijssen. Het gaat om appartementencomplexen, twee-onder-een-kappers, vrijstaande woningen en hofwoningen. De vraag naar woningen is al jaren groter dan het aanbod waardoor de huizenprijzen maar blijven stijgen. Het aantal daklozen is de afgelopen tien jaar verdubbeld en vele tienduizenden mensen (schattingen lopen uiteen) wonen noodgedwongen in een huisje op een vakantiepark. Daarnaast zijn er de jongeren die nog bij hun ouders wonen, maar het liefst een eigen huis zouden willen. Dit zijn enkele gevolgen van het huidige woningtekort in Nederland.

Het hebben van een goede, veilige woning is een primaire levensbehoefte van de mens. In artikel 22 van de Nederlandse Grondwet is het thema Volksgezondheid dan ook samen met Woongelegenheid opgenomen. De relatie tussen huisvesting en gezondheid is breed onderzocht en in kaart gebracht, waaruit blijkt dat het hebben van een veilige en goede woning bijdraagt aan de fysieke en mentale gezondheid van mensen^{20 21 22 23 24}.

De gevolgen van onveilige woningen of het gebrek aan woningen is goed aantoonbaar. Veilige woningen dragen bij aan fysieke gezondheid doordat moderne woningen voornamelijk gebouwd worden van onschadelijke materialen, waardoor er geen asbest, schimmel etc. zulke woningen aanwezig is. Hierdoor worden gezondheidsproblemen als luchtwegenproblemen en allergieën verminderd of voorkomen. Het gebrek aan woningen kan leiden tot gevaarlijke thuissituaties of leiden tot dakloosheid. De Federatie Opvang meldt zelfs dat de woningnood ondertussen zo groot is, dat ook steeds meer mensen met een baan dakloos raken, met de nodige psychische en fysieke gevolgen voor de gezondheid²⁵.

In de huidige woningnood zijn de negatieve effecten van het niet hebben of kunnen vinden van een woning daarnaast nog zichtbaarder geworden en zien we dat de woningnood leidt tot mentale problemen als (financiële) stress, depressie, somberte en eenzaamheid bij jong en oud^{26 27}. Deze effecten zijn

-
- ²⁰ Cattaneo, M. D., Galiani, S., Gertler, P. J., Martinez, S., & Titunik, R. (2009). Housing, Health, and Happiness. *American Economic Journal: Economic Policy*, 1(1), 75–105. <https://doi.org/10.1257/POL.1.1.75>
- ²¹ Fertig, A. R., & Reingold, D. A. (2007). Public housing, health, and health behaviors: Is there a connection? *Journal of Policy Analysis and Management*, 26(4), 831–860. <https://doi.org/10.1002/PAM.20288>
- ²² Fuller-Thomson, E., Hulchanski, J. D., & Hwang, S. (2000). The housing/health relationship: What do we know? *Reviews on Environmental Health*, 15(1–2), 109–133. <https://doi.org/10.1515/REVEH.2000.15.1-2.109/MACHINEREADABLECITATION/RIS>
- ²³ Gurney, C. (2020). Out of harm's way ? Critical remarks on harm and the meaning of home. April
- ²⁴ Shaw, M. (2004). Housing and public health. In *Annual Review of Public Health* (Vol. 25, pp. 397–418). Annual Reviews. <https://doi.org/10.1146/annurev.publhealth.25.101802.123036>
- ²⁵ ten Teije, S. (2019, March 28). Woningzoekenden zijn wanhoop nabij: 'Waar moet ik naartoe?'. AD. <https://www.ad.nl/wonen/woningzoekenden-zijn-wanhoop-nabij-waar-moet-ik-naartoe~a308e766/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
- ²⁶ Obbink, H. (2020, October 16). Woningzoekers zitten klem: 'Er is gewoon helemaal niets' . Trouw. https://www.trouw.nl/economie/woningzoekers-zitten-klem-er-is-gewoon-helemaal-niets~bd95dff2/?utm_source=link&utm_medium=app&utm_campaign=shared-content&utm_content=free
- ²⁷ van Egmond, J. (2021, October 20). Woningnood is slecht voor de gezondheid | Trouw. Trouw. <https://www.trouw.nl/binnenland/woningnood-is-slecht-voor-de-gezondheid~ba11c442/>

misschien minder goed zichtbaar of moeilijk te meten, maar het 'domino-effect' van het gebrek aan woningen wordt steeds duidelijker. Wanneer mensen niet kunnen verhuizen voor een nieuwe baan of de huidige huur te hoog is om nog te betalen, leidt dit tot financiële stress en vele mensen melden dan ook problemen met het betalen van zorg, de energierekening of kinderopvang. Dit leidt op zijn beurt natuurlijk weer tot nieuwe problemen, zoals fysieke gezondheidsklachten en werkloosheid²⁸.

De nieuwe woningen voldoen aan hoge eisen ten aanzien van energiezuinigheid en duurzaamheid, wat uiteindelijk resulteert in een gezond binnenhuisklimaat. Daarnaast bieden de verschillende typen woningen woongelegenheden aan mensen van verschillende (financiële) achtergronden, waardoor de nieuwbouw voordelig is voor de volksgezondheid voor verscheidene groepen van de Nederlandse bevolking. De nieuwbouwwijk wordt tevens erg 'groen' ingericht, waardoor wordt voldaan aan eisen ten aanzien van een gezonde leefomgeving. Verscheidene studies hebben daarnaast aangetoond dat wonen in een groene omgeving goed is voor de mentale én fysieke gezondheid: door bijvoorbeeld verminderde kans op ziektes; lagere stress-levels en minder luchtweg-problemen. Tot slot is met de opzet van het plan rekening gehouden met klimaatbestendige oplossingen, waardoor er veel ruimte is voor groen en wadi's en waterpartijen met voldoende mogelijkheid tot waterbuffering. Dit verhoogt de waterrobuustheid en klimaatbestendigheid van de wijk voor de toekomst. Deze maatregelen verlagen ook de hittestress, wat dan weer een bijdrage is voor de volksgezondheid.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁹ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb³⁰. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soorten optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

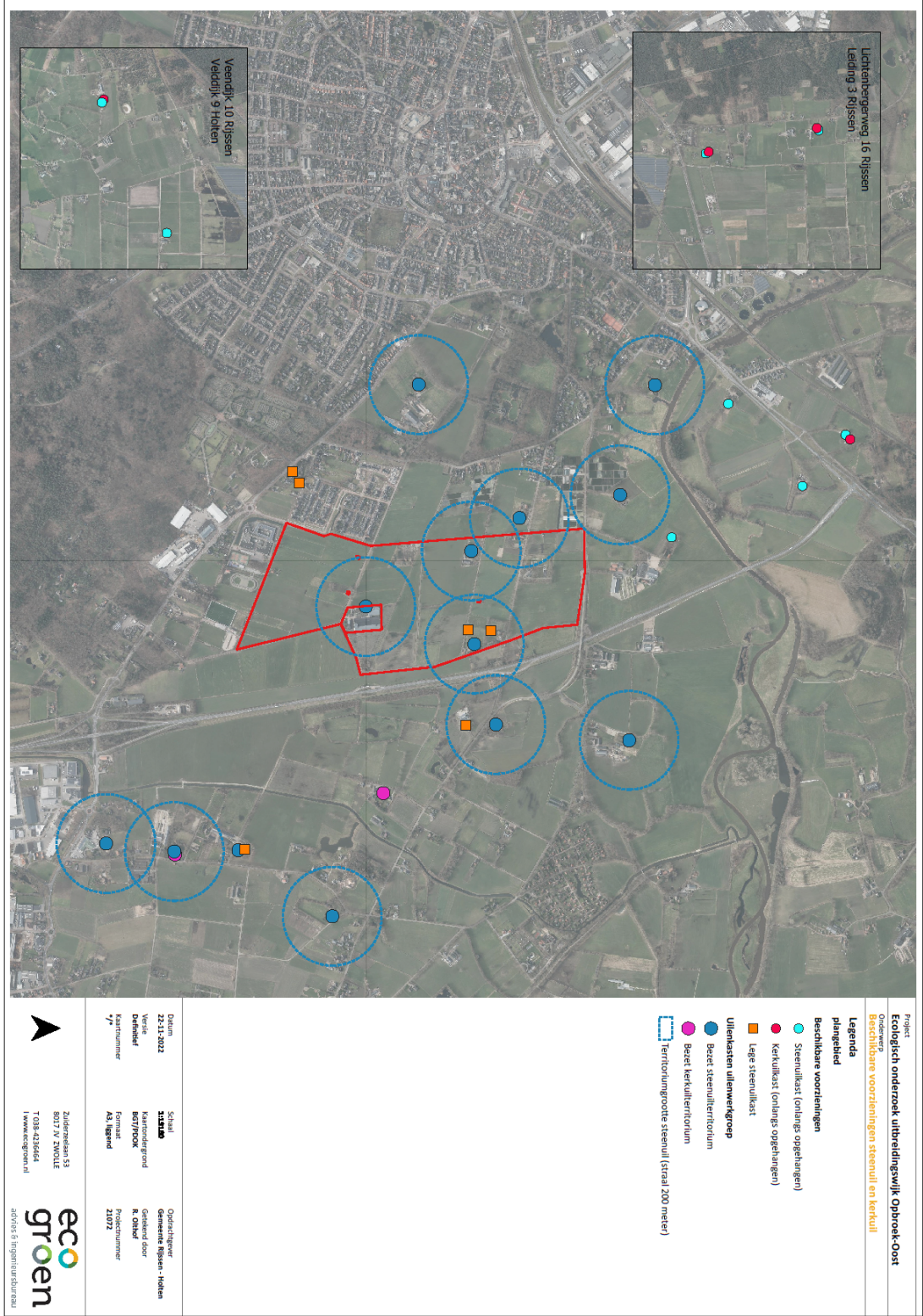
²⁸ de Monitor: De maatschappelijke kosten van het woonprobleem . (2018, February 13). KRO-NCRV. <https://kro-ncrv.nl/persberichten/de-monitor-de-maatschappelijke-kosten-van-het-woonprobleem>

²⁹ Art. 1.10, derde lid Wnb

³⁰ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

E. Bijlage 1. Maatregelen

Kaart geldig voor kerkuil en steenuil

Kaart geldig voor overige soorten

